

»Jeg vil synge for HERREN, så længe jeg lever« (Salme 104,33)

Lidt om pinsen

Pinsen er den hidtil sidste af Guds store gerninger, som Han fuldbyrdede een gang for alle til vor frelse. Den næste bliver Kristi komme i kraft og megen herlighed.

Den første af disse enevældige, guddommeligt store gerninger, som aldrig bliver gentaget, var Kristi komme i ringhed. Han kom som den *sidste* Adam (1. Kor. 15,45). Der kommer aldrig mere et menneske, der var undfanget ved Helligånden og født af en jomfru. Han var et menneske fuldt og helt, og han var Guds søn fuldt og helt.

Der kommer aldrig een, der blev fristet i alt uden at falde en eneste gang, og som skærtorsdag og langfredag både kunne og ville elske alle os syndere så fuldkomment, at han tog vor synd, skyld og skam på sig og lod Guds straf ramme sig i stedet for os. Ingen tør, dybest set, sige noget herom, thi ingen af os har nogen sand anelse om, hvad han led. Det er Guds store, »enevældige« gerning een gang for alle til frelse for enhver, der tror. Ingen har hjulpet ham, end ikke det mindste, men han sagde som noget af det sidste fra sit kors: »Det er fuldbragt!« Således døde han een gang for alle for os alle.

Samme aften blev den døde Jesus begravet i en ny grav. Da syntes alt håb ude. Guds store gerninger til vor frelse er ikke umiddelbart genkendelige.

Påskemorgen, den første dag i ugen, tidligt om morgenen stod Jesus op fra graven. Gud ville sandelig frelse os. Derfor opvakte Han sin søn, den elskede, i sin almægtige kærlighed til os, der var aldeles ude af stand til at hjælpe Ham dermed.

I 40 dage viste han sig for sine disciple, der havde svært ved at tro, at det virkelig var ham, den korsfæstede og begravede, der stod midt iblandt dem. Men efter disse »mageløse« 40 dage før han i sit opstandelseslegeme til Himmelen og tog som det første menneske plads ved Majestætens højre hånd på universets trone. Al magt i Himmelen og på jorden er overgivet ham.

Som det første menneske modtog han som vor repræsentant Helligånden og udgød den pinsedag over alt kød een gang for alle.

Dette er Guds store frelsesgerninger, som aldrig bliver gentaget, thi de er guddommeligt fuldkomne. Fordi Kristus een gang for alle har udgydt sin Ånd over alt kød, kan enhver nu få del i alt, hvad Han een gang for alle har fuldbragt for os alle. Derfor sagde Peter i sin prædiken pinsedag, at »det skal ske, at *enhver*, som på-

kalder Herrens navn, skal blive frelst« (Ap. G 2,21).

Forkyndelsen

At påkalde Herren Jesus er det samme som at tro på Ham – men hvordan skal mennesker kunne det, når de ikke har hørt om Ham?

Med dette spørgsmål i Romerbrevet kap. 10 lader apostelen Paulus os fatte noget af vidnesbyrdets, derunder forkyndelsens store betydning. Vi skal være Kristi vidner indtil jordens ende både i geografisk betydning (»dette evangelium skal prædikkes over hele jorden til et vidnesbyrd for alle folkeslagene«) og i tidsmæssig betydning (»og så skal enden komme« (Matt. 24,14).

Vor Frelsers ord fra hans kors var: »Det er fuldbragt!« I overensstemmelse hermed sagde en af alle tiders »største« forkyndere, Paulus, at han ikke ville vide af andet end Jesus Kristus og det som korsfæstet.

Forkyndelse er ordet om korset, i dybeste forstand ordet fra korset. Det er for loviske mennesker som jøderne en forargelse. De søger at opstille deres egen retfærdighed og har derfor ikke bøjet sig under Guds retfærdighed. Og det er grækerne en dårskab. Denne forargelse og dårskab præger forkyndelsen, som Paulus derfor kalder »prædikenens dårskab« (1. Kor. 1,21).

Veltilenhed og overtalende ord berøver forkyndelsen dens dårskab og dermed dens kraft. Kristi dårskab på korset er Guds kraft til frelse for enhver, der tror.

Forkyndelse er ikke at søge vinding af nogen art, hverken penge eller ros eller ære, men at tale Guds ord ud af et rent sind, ja, ud af Gud, i Kristus for Guds åsyn (2. Kor. 2,17).

Ingen forkynder skal »lave en prædiken« eller finde på noget at sige. Han skal holde tidsånden borte fra enhver indflydelse. Og så skal han modtage levende ord, som han kan give dem, der lytter (Ap. G 7,38).

Vi, der forkynder evangeliet, bør komme Søren Kierkegaards ord i hu: »Et er, at een er korsfæstet i alles sted, et andet er, at en er blevet professor i, at Han blev korsfæstet!« Lad os sige: »...et andet er at forkynde, at Han blev korsfæstet i en smerte, som forkynderen næppe har nogen anelse om.«

Forargelsen

Paulus stiller et spørgsmål til galaterne,

som omfatter enhver af os: »Dette ene vil jeg have at vide af jer: Var det i kraft af lovgerninger, I modtog Ånden, eller ved i tro at høre« (Gal. 3,2). Var Helligånden Guds frie gave til dem, eller havde de gjort sig fortjent til den?

Der kan ikke tænkes nogen større gave end Guds Ånd, Jesu Kristi Ånd. Den er ensbetydende med, at Kristus er os så nær, at han tager bolig i os ved sin Ånd.

Den »naturlige« opfattelse er, at så stor en gave må man på en eller anden måde gøre sig fortjent til. Tanken på fortjeneste bor dybt i vort religiøse kød.

Galaterne kunne imidlertid kun svare: »Vi modtog Guds Ånd, da vi i tro lyttede til glædesbudskabet, at Kristus på sit kors bar al vor synd bort.«

Det er sandt, hvad loviske mennesker hævder, at spørgsmålet om lydighed er afgørende i vort forhold til Gud, den Hellige, men de forstår ikke, at lydighed imod evangeliet er den eneste lydighed, der består for Gud, altså troslydigheden (Rom. 10,16).

Ved den modtager vi Guds retfærdighed, den fuldkomne, der aldrig kan blive mere retfærdig, thi Gud opvakte vor Frelser een gang for alle og erklærede ham dermed for »den retfærdige« (1. Johs. 2,1). Den retfærdighed tilregner Gud enhver, der tror – en forargelse for dem, der er »retfærdige« (tænk på Saul fra Tarsus) – og med retfærdigheden skænker Han os som pant derpå Helligånden – blot fordi vi får den nåde og glæde (de to ord er eet og samme ord på græsk) at tro på vor dyrebar Herre og Frelser.

Helligåndens virke er i eet og alt at bekræfte, at »det er fuldbragt« een gang for alle, altså også for dig.

Og så at lede os til hele sandheden, d.v.s. til HAM, der er sandheden.

Snart

Snart, ja snart kommer Kristus igen, ikke i ringhed, men i kraft og megen herlighed.

Det bliver den syvende og sidste gerning een gang for alle til vor frelse. Indtil da er vi frelst i håbet; vi kan ikke se Frelseren eller frelsen, men i eet nu, et øjeblik bliver vor Frelser og hans frelse så synlig, at ethvert knæ straks bøjer sig og enhver tunge straks bekender til Guds ære, at Kristus er Herre.

Helligånden bereder os til dette ufattelige øjeblik. Lad os se frem til det!

Kraft til at være

»Når Helligånden kommer over jer, skal I få kraft; og I skal være mine vidner...« (Ap. G. 1,8). Det var Jesu sidste ord, før han blev løftet op, og en sky tog ham bort fra deres øjne.

Denne kraft medfører en fuldkommen omvendelse af enhver, der modtager Helligånden og bliver født på ny. I overensstemmelse hermed skrev Paulus derfor til tessalonikerne: »Vær altid glade« (1. Tess. 5,16). Her er ikke tale om noget unaturligt, men om noget, der stemmer med at være fyldt af Guds Ånd og dermed have kraft dertil. Det er ikke en forklædning, man tager på, men et nyt liv, man lever i Helligåndens kraft. Det er ikke en overfladisk, men ren og dyb glæde, der ikke afskærer os fra at sørge med de sørgende.

Livet under loven

er præget af alvor. Det gælder om at holde loven til punkt og prikke. Saul fra Tarsus var en sådan mand – og derfor en alvorsmand. Han kendte ikke til kærlighed, fred og glæde og kunne ikke sige: »Vær altid glade«, thi det kendte han ikke selv til.

Snarere ville han nok sige: »Vær altid alvorlige!« Han var ulidelig for sine omgivelser, og jeg tvivler på, at man ofte så et smil på hans ansigt.

I sin alvor gik han så vidt, at han forfulgte dem, der var kommet til tro på vor Herre Jesus, og tog ikke noget humant hensyn til nogen af dem. Han var overbevist om, at Guds ord var på hans side, thi der står skrevet, at enhver, der hænger på et træ, er en Guds forbandelse (5. Mos. 21,22-23).

Livet i glæden

kendte Saul intet til, skønt han var retfærdig efter lovretfærdighedens krav, men da Jesus kastede ham og al hans retfærdighed til jorden og dømte den som tab og skarn (Fil. 3,8), modtog han Guds nådes rigdom og blev fyldt med en uovervindelig glæde.

Saul fra Tarsus blev et intet, thi det er

sådanne, Gud udvælger (1. Kor. 1,21). Jesus blev alt for ham.

Han, den fortabte synder på vej til evig fortabelse, han, den største af alle syndere, var blevet frelst. Det skyldtes ikke ham selv. Han havde intet at rose sig af, men meget at skamme sig over. Frelsen var Guds uforskyldte gave, kun mulig, fordi Jesus, som han havde hadet, havde taget straffen over ham på sig og på Golgatas kors sonet og bortskaffet alle hans synder.

Han blev glædens apostel og forkyndte Guds glædesbudskab, evangeliet med overbevisende kraft, men om han lagde mærke til, at ordet »alvor« ikke forekom i et eneste af hans egne breve, ved jeg ikke. Men han vidste, at det græske ord for »nåde« også betyder »glæde«.

Som Saul fra Tarsus bifaldt han, at Stefanus blev stenet; men lyset over dennes ansigt, hans bøn for dem, der stenede ham, og den hellige glæde, der fyldte ham, var en brod i Sauls stenhårde hjerte, som det blev ham hårdt at stampe imod.

Ingen apostel har lidt så meget som Paulus; han fik hug og slag i overflod og var ofte i dødsfare; af jøderne fik han fem gange 39 slag; tre gange blev han pisket, een gang stenet, og meget andet – men under alt dette var han altid glad og kunne endda synge lovsange (Ap. G. 16,25).

Når han skrev: »Vær altid glade!« stod hele hans personlighed bag hans ord. Vi skal ikke anstrenge os for at blive det, men besinde os på, at sådan er det evige liv, som vi modtog af Guds nåde for Kristi skyld. Apostelens ord siger i virkelighed: »Vær, hvad I er!«

Vi bør ikke betragte apostelen Paulus som en from mand, men som en frigjort mand. Han arbejdede som teltmager og det med glæde, han vidnede om Jesus og det med glæde, han ønskede at kende fællesskabet med Jesus i dennes lidelser – også det med glæde. Derfor kunne han usentimentalt, mandigt og sandfærdigt sige til de besværlige korintere: »Jeg vil med glæde bringe ofre, ja ofres for jeres

sjæle« (2. Kor. 12,15).

Kærlighedens kraft

»Når jeg elsker jer så højt (at jeg med glæde vil ofres for jeres sjæle), skal jeg så derfor elskes mindre?« Dette ransagende spørgsmål føjede han til.

Det siger, at kærligheden var kraften i hans liv. Gud havde elsket ham, den grusomme Saul fra Tarsus, derfor elskede han korinterne, som de var, og med kærligheden følges glæden altid.

Skal han *derfor* elskes mindre? Dette spørgsmål afslører den største gåde i tilværelsen: det er ikke en selvfølge, at kærligheden gengældes med kærlighed. Vor Herres Jesu kærlighed gengældes ikke, som den burde. Det hverken udslukker eller formindsker den i nogen måde – og det var den kærlighed, Paulus elskede korinterne med.

Hvor meget de end bedrøvede ham, formindskedes hans glæde heller ikke. Den uddybedes, så han var bedrøvet, dog altid glad.

Kærligheden og glæden dvæler ikke ved sig selv. De er ikke selvoptagne og fører ikke regnskab over, hvor kærlige og glade de er. De er hverken selvhøjtidelige eller selvglade. De er fuldkomment frie og i stand til at sige tak under alle forhold.

Kærligheden udspringer ikke af varme følelser, men af den frigjorte, retfærdiggjorte og helliggjorte vilje, altså af det omvendte liv. Uden den er troen tom (1. Kor. 13).

Paulus vidste, at han var på vej imod martyrdøden. I lyset deraf skrev han: »Om end mit blod skal udgydes som drikoffer, medens jeg frembærer jeres tro og bringer den som et offer, så glæder jeg mig dog og glæder mig med jer alle. På samme viis skal også I glæde jer, og glæde jer med mig« (Fil. 2,17-18).

Disse ord viser, at glæden i Herren var hans styrke. Det er den glæde, vi har fået, men trænger til at blive mindet om (Fil. 4,4).

En stor opmuntring

I 1933 begyndte mine tre venner, Peter Hvidt (senere arkitekt), Otto Bache (senere havnedirektør i Esbjerg), Flemming Plum (senere praktiserende læge) og jeg at samles en gang hver uge for at bede om, at jødehadet aldrig måtte få magt i Danmark. Der var mange andre, der bad herom, thi vi hørte i vore primitive krystalap-

parater Hitlers dømmiske raseriudbrud imod jøderne og lærte hurtigt at kende, hvad der foregik af uhyrligheder i datidens Tyskland.

Da vi d. 9. april 1940 blev besat af nazisterne, blev vor og mange andres bønner mere intensive. Jeg arbejdede om formiddagen i landsnævnet for børneforsorg og

fra middag i arbejds- og socialministeriet. Jeg var meget heldig med den første sag, jeg skulle behandle. Det drejede sig om en færing, der havde glemt at indmelde sig i sygekasse og derfor havde mistet nogle rettigheder. Jeg skrev som fungerende sekretær en grundig gennemgang af det faktiske forløb og fandt, at manden, der boe-

de på en af de mindre øer, kunne undskyldes for forsømmelsen. Jeg henstillede derfor, at han ikke mistede nogen rettighed.

Fuldmægtigen indstillede det modsatte. Der var efter hans opfattelse ingen undskyldelig forsømmelse.

Kontorchefen var enig med fuldmægtigen, hvorefter sagen gik til afgørelse af ministeriets departementschef de Jonquire. Han fulgte mig, og dette heldige forløb var måske medvirkende til, at jeg blev fungerende fuldmægtig, da ministeriet udvidedes med den betydningsfulde beskæftigelsescentral.

Lederen heraf var fuldmægtig H. H. Koch. I 1942 kom ministeriets humørfyldte ministerbetjent ind med Berlingske Tidende og viste mig en karikaturtegning af H. H. Koch, der sprang over ryggen på andre embedsmænd. Han var udnævnt til departementschef efter Jonquire, kun 36 år gammel. Jeg var med til at lykønske ham samme dag.

Kun få af os vidste, hvor betydningsfuld han skulle vise sig under besættelsen, ikke mindst fra august 1943, da regeringen ophørte med at regere, og kongen i realiteten var fange på sit eget slot.

Da opstod det såkaldte departementschefstyre, som varede krigen ud og førte statsskibet igennem storm og uvejr af værste art. Da arbejds- og socialministeriet var et overordentligt stort område, skiltes de noget senere, og Jakob Højrup, der var på Kochs alder, blev departementschef i arbejdsministeriet.

Departementscheferne fra de øvrige ministerier kunne næsten alle være fædre til de to unge herrer, og de taltale dem også spøgende som »de unge mænd«, når de mødte op ved møderne, der blev ledet af udenrigsministeriets direktør, Nils Svenningsen, som gjorde vort land større tjenester, end han nogen sinde fik tak for. Han beherskede tysk til fuldkommenhed og kunne undertiden, når de tyske forhandlere manglede et ord, hjælpe dem med det.

Jeg skal ikke skildre departementschefstyret. Interesserede kan læse dr. Hæstrups store afhandling herom, benævnt »Til Landets Bedste«. Allerede heri fremhæves H. H. Koch som den betydeligste af dem, skønt den yngste. Admiral Vedel, der sænkede flåden, fremhæver Koch ved siden af Svenningsen.

Denne sidste førte, som nævnt, forhandlingerne med de tyske myndigheder, fremfor alle den rigsbefuldmægtigede dr. Werner Best. Svenningsen var den korrekte, ordholdende mand og forventede det samme af dr. Best og de militære myndigheder, som han også forhandlede med. Han holdt dem uafladeligt fast ved, hvad de havde sagt, og han understregede, at forhandling forudsætter, at begge parter

holder deres ord.

Dette blev af skæbnesvanger betydning, da rygterne, om at de danske jøder skulle arresteres og føres til Tyskland, begyndte at sprede sig i eftersommeren 1943.

De faktiske forhold var, at Werner Best havde forespurgt sine overordnede i Tyskland, om det nu var opportunt at arrestere de danske jøder og overføre dem til Tyskland. Der herskede undtagelsestilstand i landet, og hverken regering eller konge var »i funktion«. Bests forespørgsmål gik via det tyske udenrigsministerium til Hitler, der beordrede aktionen imod jøderne gennemført.

De dage er nogle af de mest betagende i mit liv. Aftenen før aktionen skulle finde sted, kom departementschef Jakob Højrup ind og samlede de tilstedeværende embedsmænd. Han brast pludselig i gråd og sagde: »Mine herrer, vi har sikre forlydender om, at vore jødiske medborgere skal arresteres i morgen og sendes til Tyskland. Vil De gøre, hvad De kan!«

Et tysk skib lå forankret ved Langelinie og skulle transportere jøderne til Tyskland. De sikre forlydender kom fra den tyske embedsmand ved gesandtskabet i København, G. F. Duckwitz. Han havde forbindelse med den senere statsminister Hans Hedtoft og givet ham oplysningen.

Vi ved alle, at »kun« ca. 450 jøder blev sendt til Theresienstadt, men alle andre reddet over til Sverige, der sørgede for dem på bedste måde. Og ingen blev ført til en udryddelseslejr. Jeg så de hvide busser, i hvilke de kom hjem.

Vi ved måske også, at de forskellige tyske myndigheder her i landet ikke viste større energi med at arrestere jøderne. Nederlaget ved Stalingrad i februar havde fået mange til at indse, at Hitler ikke var uovervindelig.

Danmark blev verdensberømt for redningen af jøderne. Men så fik jeg fat i en lille bog af professor Isi Foighel. Den hedder »Miraklet i Danmark, Jødernes redning«.

Det er længe siden, jeg i den grad er blevet opmuntret af en bog. Jeg troede, at jeg vidste alt om jødeforfølgelsen. Jeg tog straks ud til min svigerfader, overkirurg Mogens Fenger, der var formand for lægeforeningen, og som havde givet alle landets sygehuse besked om at udskrive så mange patienter som muligt og indlægge jøder, hvad enten de var raske eller syge, så de i hvert fald kunne blive dækket af Geneveoverenskomsten. Og vi havde om natten en jødisk kammerat boende hos os. Næste dag kom han via Kerteminde til Halmstad.

Men Isi Foighel, der kun var 15 år, da han flygtede til Sverige, kunne berette noget om departementschef H. H. Koch,

som jeg ikke var klar over. Han havde dagen efter jødeforfølgelsernes iværksættelse udstedt en såkaldt lovanordning, der – populært sagt – gav de sociale myndigheder pligt til at påse, at alle jødiske flygtninges eller arresteredes lejligheder blev holdt i orden, til jøderne atter kom hjem til dem. Lovanordningen byggede på en finurlig juridisk konstruktion og var affattet i et sprog, som kun de indviede kunne forstå.

Isi Foighel kom hjem til København før sine forældre og gik dagen efter hjemkomsten noget bævende hen til deres lejlighed og ringede på og spurgte, om han kunne få lov til at se sit værelse. Damen, der lukkede op, svarede: »Ja, det er jo dit, og jeg flytter om et par timer.« Da han gik ind, fandt han alt, sine bøger og sine klæder, på deres vante plads. Og så skriver han disse ord, der har bevæget mig dybt og ladet mig forstå, at departementschef H. H. Koch indtager en plads af usædvanlig betydning i historien.

Isi Foighel skriver: »Danmark og danske borgere havde ikke blot reddet sine jøder. Dette var i sig selv enestående og på verdensplan unikt. Men Danmark havde også sørget for, at vi kunne komme tilbage. Og det officielle Danmark havde passet på flygtningenes og de deporteredes ejendele og boliger. Dette var ikke blot stort. Det var en varm, menneskelig handling, som ikke dengang – og for den sags skyld heller ikke indtil nu – har set sin lige i noget andet land.

Dette var i virkeligheden det egentlige mirakel«

Dette skete for 65 år siden – og først nu, så mange år efter, går det op for mig, at vi sytten-årige unge mennesker og mange andre, der i 1933 begyndte at bede for jøderne, fik langt, langt ud over, hvad vi bad om eller kunne forstå.

Det er sandelig en opmuntring til at bede og ikke blive træt.

Ikke nok med det. Lederen af mosaik trossamfund var højesteretssagfører C. B. Henriques. Da Hans Hedtoft opsøgte ham og gav ham meddelelsen om den forestående aktion imod jøderne, svarede han: »De lyver!«

Han kom imidlertid over til Sverige og skulle få dage, efter at han i juni 1945 var kommet hjem, procedere i Højesteret. Højesterets præsident, Thomas Frølund, havde ladet ham vide, at han gerne så, at de højesteretssagførere, der havde måttet flygte til Sverige, også var til stede.

Før proceduren begyndte, rejste præsidenten sig og holdt en kort tale om de mørke dage, da retten måtte vige for overmagten, og udtrykte sin glæde over, at de dage var forbi, og sin glæde over at kunne byde de hjemkomne, deriblandt C. B. Henriques, hjertelig velkommen. Det er

for langt at gengive dennes tale, som han holdt efter manuskript, men den er en betagende fremhævelse af, hvad et retssamfund er og betyder.

»Højesteret fastsatte i virkeligheden en norm for medmenneskelig optræden. Dette er nok så vigtigt som nogen dom, retten har afsagt. Noget sådant har intet andet land præsteret. Dette var – og er – dybt

bevægende,« skriver Isi Foighel.

Det afgørende spørgsmål i dag er: Kan Danmark fortsat bevare sig fra jødehadet, og kan det fortsat forblive en retsstat?

Ingen svare: Selvfølgelig kan vi det!

Når Antikrist træder frem, vil han samle folkene i et fælles forsøg på een gang for alle at udrydde Israel som nation og som folk. Hvad da med os?

Da vil det koste meget at forblive jødernes venner. Det behøver jeg ikke at udbyde.

Men bed! Intet er umuligt for Gud.

Og vi får endda langt ud over, hvad vi kan bede om eller forstå. Professor Isi Foighels lille, meget informative bog, anbefaler jeg hermed varmt. Pris 120 kr.

En ufattelig opmuntring

De fleste af os ældre husker navnet Adolf Eichmann. Ham havde Hitler overdraget hovedansvaret for, at jøderne blev tilintetgjort. Først nu, 65 år efter at det skete, har jeg, gennem læsningen af professor Isi Foighels lille bog »Miraklet i Danmark, Jødernes redning«, fået at vide, at denne grusomme mand ankom til København dagen efter, at aktionen imod jøderne blev iværksat. Havde vi vidst det dengang, var vi blevet fortvivlede og havde ikke tænkt, at Gud den Almægtige kunne bøje også denne mands hjerte som vandbække i sin hånd.

Det vides ikke med sikkerhed, hvorfor han kom herop, men han indvilligede i, at ingen dansk jøde blev ført fra Theresienstadt til nogen udryddelseslejr.

Ligeledes aftalte han med dr. Best, at jøder, der var fyldt 60 år, ikke skulle anholdes, og at halv-jøder og jøder i blandede ægteskaber skulle frigives og sendes tilbage til Danmark. Adolf Eichmann havde ikke moralske skrubler, da han fortsatte som masse-morder af jøderne, men her i Danmark var han en helt anden mand.

Da Nazi-Tyskland brød sammen, kom han i amerikansk fangenskab, men undslap og kom med Vatikanets hjælp til Argentina. Herfra måtte han se, at jøderne i 1948 oprettede deres egen, suveræne stat, Israel, i en del af det land, Gud havde lovet Abraham.

Jeg glemmer ikke den dag i 1960, da jeg i Grundtvigs Hus var i færd med at holde Bibeltimer ud fra profeten Esajas, fik meddelelsen om, at Eichmann var blevet kidnappet af israelske agenter og bortført til Israel, hvor han blev dømt til døden og hængt.

Vi var, som nævnt, 4 unge mennesker og mange modne kristne, der fra 1933 bad om, at jødehadet aldrig måtte vinde indpas i vort land, og nu, da jeg er fyldt 92 år, får jeg at vide, at selv Adolf Eichmann måtte medvirke hertil.

Ikke underligt, at vi føler os meget opmuntrede til at bede – men vi føler os hverken store på det eller gode dertil. Vi

bliver små, meget små. Gud, der hører små menneskers svage bønner, bliver derimod såre stor. Han gjorde og gør langt ud over, hvad vi kunne eller kan bede om og forstå.

Lad os derfor fortsætte med at bønfalde Herren om, at jødehadet aldrig får magt eller indflydelse i vort land. Statsministeren har for nylig holdt en tale, hvori han klart udtrykte Danmarks venskab med Israel, et venskab, der ikke er til salg.

Udenrigsministeren har også gang på gang fremhævet Israels ret til at bo i deres eget land og som en suveræn stat deltage på lige fod med andre i det internationale forum. Men der er endnu nogle, især venstreorienterede, der lægger røst til anti-israelske synspunkter, og Danmarks radio og fjernsyn synes indstillet på uafsladeligt at lade dem komme til orde.

Men hvad næppe nogen forstår, ligger ikke langt ude i en uoverskuelig fremtid: Antikrist træder snart frem og samler folkene i et slutopgør med Israel, der skal gøre ende på staten og folket.

Skal Danmark holdes herudenfor og forblive Israels ven, kræves der et guddommeligt nådens under.

Det har vi i hvert fald ikke gjort os fortjent til. Vi kom mere skånsomt igennem anden verdenskrig end de fleste andre europæiske nationer og har lønnet Gud derfor med at vende ham ryggen i en uhyggelig grad med et dybt moralsk forfald til følge. Folkekirken, der skulle være folkets vejleder i Guds frygt og tro på Kristus som Guds søn og verdens frelser, er blevet en sølle institution, svarende til hvad profeten Malakias siger om præsterne (læs kap. 1 og 2 i hans profeti).

Men der er fortsat et mindretal af stille i landet. De går i forbøn og beder bl. a. om, at Danmark aldrig svigter Guds udvalgte folk, end ikke under Antikrist.

Også hans onde hjerte kan HERREN vende som vandbække i sin hånd. Verdensrigerne er som en dråbe på en spand, et fnug på en vægt. Når verdensherskeren Antikrist træder frem og samler fol-

keslagenes hære med al deres ildkraft og tekniske fuldkommenhed, er de stadig ikke mere end vanddråben og fnugget.

Hvis det behager Den Almægtige at bevare Danmark på Israels side, gør han det uden andre vanskeligheder end vor tvivl og vantro. Det vil i så fald skænke vort folk en enestående plads i verdenshistorien – og så stor og ufortjent en nåde bliver vi endnu mindre af.

Da højesteretssagfører C.B. Henriques i 1945 holdt sin svartale til højesterets præsident og den samlede højesteret, sagde han bl. a., at Hitler-Tysklands krig dybest set var en krig imod Gud, og en sådan krig taber man altid. Det samme gælder Antikrists og folkeslagenes krig imod Israel. Vor Herre Jesus griber ind, tilintetgør Antikrist med et åndepust og lader hans enorme hær gå til grunde.

Alt det, jeg her har skrevet om bøn og svar på bøn, gør ingen af os bedre til at bede, men opmuntrer os dertil. I »forhold til Gud« er vi mindre, end vi er i stand til at forstå. Vi skal naturligvis ikke bede, som var vi Guds rådgivere, der oplyser Ham om, hvad Han bør gøre. Vi er Hans børn og kommer til Ham med vore ønsker og begæring.

Pastor Fjord Christensen kaldte i sin tid bønnen for vort arbejde. Han selv brugte få ord, når han bad. Han glemte ikke, at skønt han gerne måtte sige »Fader« til Gud, forbliver denne dog hellig og helligt Hans navn.

Bøn og tilbedelse hører sammen. Når Antikrist træder frem, vil han kræve tilbedelse af hvert eneste menneske. Enhver, der nægter ham det, må regne med martyrdøden. Så meget kan det »koste« at forblive Israels ven. Også dette giver Gud os som svar på vore bønner om, at Danmark aldrig svigter venskabet med Israel og Israels folk.

»Lad os derfor med frimodighed træde frem for nådens trone for at få barmhjertighed og finde nåde til hjælp i rette tid« (Hebr. 4,16).

Endnu en opmuntring

Sommerstævnet 23.-27. juli på »Trinity« ved Snoghøj blev en fornyelse af vore sommerstævner. De senere års stævner velsignede Gud rigt, men vi savnede at bo under fælles tag, dele vore måltider (eller rettere: nyde dem) sammen, og tale frit med hinanden. Alt dette fik vi nu rig lejlighed til.

Profeterne Haggaj og Malakias var hovedforkynderne. De har noget at sige. Vi lagde mærke til, at vi intet ved om de to mænd. Deres budskab var Guds ord. Derfor ønskede de ikke opmærksomhed om andet, slet ikke om sig selv.

Atter og atter hørte vi dem benævne Gud »HERREN, Hærskarers HERRE«. Når vi lyttede hertil, anede vi, at hver gang vi siger »Gud«, siger vi et ord, der går uendeligt højere end vor forstand. Modsætningen imellem Ham og os er uendelig, evig og kvalitativ, som Søren Kierkegaard fremhævede så stærkt.

Haggaj betonede især forskellen imellem, hvad HAN sagde, og hvad de sagde, og folket havde lykkeligvis øren, der kunne høre.

Malakias begynder med HERRENS kærlighedserklæring: »JEG elsker eder!« Guds kærlighed er ikke en magt over Gud, så Han er nødt til at være kærlighed, men Hans frie beslutning om at være barmhertig imod hvem Han vil.

Guds kærlighedserklæring gjorde ikke

og har sjældent gjort noget større indtryk på Hans folk, men derfor hører HAN ikke op med at elske dem, revse og tugte dem, lutre dem – og i sin guddommelige ydmyghed opfordrer den Almægtige dem til at sætte HAM på prøve og se, om Han består prøven. Vi, der udlagde profeternes ord, følte os opløftede ved den dejlige fællessang og den mærkbare stilhed. Tak til enhver, der bad for os. Det er adskillige år, siden vi sidst havde en præst for folkekirken iblandt os. I år havde vi glæden af at have sognepræst, dr. theol. Anders Kingo, som i de senere år er blevet min gode ven. Han er formentlig den førende kender af Søren Kierkegaard i vort land. På en original og for mig ny måde skildrede han Kierkegaard som menneske, som forfatter og som geni.

Der kom deltagere fra Svejts, Tyskland, Færøerne, Norge, Sverige og vort eget land. Jeg føler trang til at rette min tak til alle jer, der kom, og til alle jer, der bad for os. Jeg føler også trang til at rette en særlig tak til Tove Hayeem, der påtog sig ansvaret for stævnets tilrettelæggelse, modtog alle tilmeldinger, sendte besked om vejen til »Trinity« og hjalp os dag efter dag. Det skyldtes ikke mindst hende at vi fik et gnidningsløst forhold til hotellets personale.

Nu er vi tilbage i hverdagene. De har et præg af ensformighed, fordi de samme

pligter hviler på os hver dag. Sådan har Gud forordnet det til vort gavn. Hvad angår det huslige arbejde, har det formentlig større betydning, end nogen helt forstår. Det samme gælder gerningen på arbejdspladserne.

At »træde i karakter« er ikke noget bibelsk udtryk og kan nemt misforstås. Lad os hellere tale om at helliggøres. Det skænker Gud os gennem hverdagens opgaver, der af Ham forvandles til gaver.

Der er nogle, der bestandig går, som gik de kongebud.
De er vidnesbyrd iblandt os om så kongelig en Gud.
De tør leve det, vi andre synger søndagssange om; i en grå og glansløs hverdag rejser de en helligdom.

De gør det ikke ved at vække opsigt eller opføre sig over-åndeligt. Måske kun ved et smil i stedet for et stift ansigt – måske ved at huske en ensom ven – de erfarer, at det er saligere at give end at kræve.

Søren Kierkegaard fremhævede gang på gang stilhedens store betydning. Larm og uro er verdens element. Stilhed og ro er vor forret.

Velsignede hverdage ønsker jeg enhver!